

Utlåtande Rotel VII (Dnr 2017/001564)

Bygg ut den eldrivna pendelbåtstrafiken

Motion (2017:61) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Jonas Naddebo m.fl. (alla C) att Stockholms stad, i samarbete med landstinget, bör arbeta fram ett ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken på Stockholms inre vatten samt att Trafiknämnden i samarbete med Stockholms Hamn AB påbörjar ett arbete för utbyggnad och finansiering av operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning i Stockholm.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Trafiknämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms läns landsting.

Stadsledningskontoret ser generellt sett positivt på att utöka pendelbåtstrafiken och anser att det ska göras på ett så miljövänligt sätt som möjligt. Kontoret anger att framtagande av ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken redan hanteras i pågående arbete samt anser att frågan om elektrifiering av båttrafiken bör drivas och finansieras av

landstinget för att på bästa sätt svara upp mot operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning.

Trafiknämnden instämmer i att pendelbåtstrafiken bör utökas på ett så miljövänligt sätt som möjligt, att framtagande av ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken redan hanteras i pågående arbete samt att frågan om elektrifiering av båttrafiken bör drivas och finansieras av landstinget.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till motionen och instämmer i att pendelbåtstrafiken bör utökas på ett miljövänligt sätt. Nämnden anser att pendelbåtar bör ingå i den ordinarie kollektivtrafiken och ha samma biljettsystem som nuvarande SL-trafik.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att nämndens ansvarsområde inte omfattar trafikfrågor och att den inte har rådighet över de investeringar som föreslås i motionen men att den i lämpliga fall medverkar för att möjliggöra för framtida båttrafik.

Kungsholmens stadsdelsnämnd instämmer i att pendelbåtstrafiken bör utökas på ett miljövänligt sätt och anser att det är viktigt med samordning och tydlig ansvarsfördelning mellan landstinget och Stockholms stad i frågan.

Stockholms läns landsting instämmer i att framtagande av ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken redan hanteras i pågående arbete samt betonar att det finns olika möjligheter till att ladda el till fartyg vilket kräver olika sorters lösningar på infrastrukturen.

Mina synpunkter

Stockholm är en stad byggd på öar och det finns stor potential att underlätta för stockholmarna att röra sig i staden genom att använda vattenvägarna. Detta transportsätt är i dag underutnyttjat. I länets gemensamt framtagna trafikförsörjningsprogram är ett av huvudmålen att en ökad andel resor ska ske med kollektivtrafik, vilket en utbyggnad av pendelbåtstrafiken kan bidra till. I stadens framkomlighetsstrategi beskrivs frekventa, miljövänliga vattentransporter som ett viktigt komplement till dagens kollektivtrafik. Genom att stärka vattenvägarnas roll som attraktiva och alternativa resvägar så kan vägnätet avlastas samtidigt som medborgarnas vardag underlättas. En utbyggnad av eldriven pendelbåtstrafik bidrar även till att uppfylla mål i stadens miljöprogram som avser hållbar energianvändning och miljöanpassade transporter.

Trafiknämnden har i uppdrag att leda stadens arbete i samarbete med Stockholms Hamn AB och andra berörda aktörer för att samverka med landstingets planering för kollektivtrafik på stadens vatten.

Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting har ett pågående arbete med att ta fram en strategisk pendelbåtsutredning där trafikkontoret deltar för stadens räkning. Syftet med utredningen är att undersöka förutsättningar för nya linjer som kan ge tidsvinster gentemot annan trafik och minska trängseln för trafiken på land, föreslå nya bryggor och fartyg, ta fram en standardisering av båthållplatser samt klargöra ansvars- och kostnadsfördelning. Den strategiska pendelbåtsutredningen planeras vara klar sommaren 2018.

Trafiknämnden har även ett pågående arbete med utbyggnad av laddinfrastruktur på gatumark. Modellen som används är att staden tecknar avgiftsfria nyttjanderättsavtal med externa aktörer som vill sätta upp och driva laddstationer. Det är idag enligt kommunallagen tveksamt för staden att själv tillhandahålla laddinfrastruktur. Staden, genom trafiknämnden, har dessutom inte koncession att sälja el, vilket landstinget har. Landstinget skulle därför i praktiken kunna sätta upp operatörsneutrala laddare till sina pendelbåtar, i samarbete med markägaren, som får upplåta sin mark till detta.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 16 maj 2018

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) enligt följande.

Hade vi haft yrkanderätt hade vi yrkat att tillstyrka motionen samt därutöver anföra:

Vi välkomnar att ansvarigt borgarråd delar uppfattningen om behovet av att bygga ut pendelbåttrafiken i Stockholm. För att detta ska kunna ske krävs politiskt ledarskap och en tydlig ansvarsfördelning mellan stad och landsting. Det är positivt att Stockholms stad deltar i pågående utredningsarbete med landstinget men ingen garant för att lösa de brister som tyvärr funnits och fortfarande finns i samverkan mellan staden och landstinget gällande båttrafiken. Motionens syfte är inte att ändra på finansieringsprinciperna mellan stad och landsting utan att säkerställa att staden driver utvecklingen i rätt riktning. Tveksamheter kring utbyggnad av laddinfrastruktur måste undanröjas, därför är det oroväckande att borgarrådet är otydligt gällande stadens tillhandahållande av laddinfrastruktur och huruvida kommunallagen tillåter detta eller inte. Detta behöver klarläggas omedelbart. För att pendelbåtsbåttrafiken ska kunna byggas ut i snabbare takt behövs både tydlighet och bättre samverkan mellan Stockholms stad och trafikförvaltningen i landstinget. Ett arbete som behöver intensifieras.

Remissammanställning

Ärendet

I motionen beskrivs fördelarna med att satsa på pendelbåtstrafik för att minska trängseln och för att nå målet om fossilfritt och utsläppsfritt. För att kunna satsa på pendelbåtstrafiken anser motionärerna att den behöver bli mer miljövänlig och operatörsneutrala laddstationer för båttrafik föreslås därför. I motionen yrkas att:

1. Stockholms stad, i samarbete med landstinget, arbetar fram ett ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken på Stockholms inre vatten.
2. Trafiknämnden i samarbete med Stockholms Hamnar, påbörjar ett arbete för utbyggnad och finansiering av operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning i Stockholm.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Trafiknämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms läns landsting.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser generellt sett positivt på att utöka pendelbåtstrafiken och anser att det ska göras på ett så miljövänligt sätt som möjligt. Nedan besvaras de två yrkandena i motionen.

Ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken

I Budget 2018 framgår att trafiknämnden har uppdraget att leda stadens arbete i samarbete med Stockholms Hamn AB och andra berörda för att samverka med landstingets planering för kollektiv-trafik på stadens vatten.

Trafikförvaltningen, Stockholms läns landsting, har påbörjat en utredning med att ta fram en strategisk pendelbåtsutredning där trafikkontoret deltar för stadens räkning. Syftet med utredningen är att undersöka förutsättningar för nya linjer som kan ge tidsvinster gentemot annan trafik och minska trängseln för trafiken på land. I arbetet ingår att föreslå nya bryggor och fartyg samt klargöra ansvars- och

kostnadsfördelning. Det ska även tas fram en standardisering av båthållplatser. Den strategiska pendelbåts-utredningen planeras vara klar sommaren 2018.

Stadsledningskontoret anser därmed att denna fråga redan hanteras i pågående arbete.

Utbyggnad och finansiering av operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning

Stadsledningskontoret vill lyfta fram att trafiknämnden har ett pågående arbete med utbyggnad av laddinfrastruktur på gatumark när det gäller fordon. Modellen som används är att trafiknämnden tecknar avgiftsfria nyttjanderättsavtal med externa aktörer som vill sätta upp och driva laddstationer.

Det är idag enligt kommunallagen tveksamt för staden att själv tillhandahålla laddinfrastruktur. Staden, genom trafiknämnden, har dessutom inte koncession att sälja el, vilket landstinget har. Landstinget skulle därför i praktiken kunna sätta upp operatörs-neutrala laddare till sina pendelbåtar, i samarbete med markägaren, som får upplåta sin mark till detta.

Stadsledningskontoret anser med hänvisning till ovanstående att frågan om elektrifiering av båttrafiken bör drivas och finansieras av landstinget. Detta för att på bästa sätt kunna svara upp mot operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning.

Motion (2017:61) om att ”Bygga ut den eldrivna pendelbåts-trafiken” av Jonas Naddebo m.fl. (alla C) anses besvarad med vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 mars 2018 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Mikael Valier (KD), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret besvarar motionens två yrkanden nedan.

Ramverk för ansvarsfördelning av infrastrukturen runt pendelbåtstrafiken

I budgeten 2018 har trafiknämnden ett uppdrag att leda stadens arbete i samarbete tillsammans med Stockholms Hamn AB och andra berörda för att samverka med landstingets planering för kollektivtrafik på stadens vatten. Trafikkontoret ser positivt på att utöka pendelbåtstrafiken och anser liksom skribenterna att det ska göras på ett så miljövänligt sätt som möjligt.

Trafikförvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram en strategisk pendelbåtsutredning där trafikkontoret deltar. Syftet med utredningen är att undersöka förutsättningar för nya linjer som kan ge tidsvinster gentemot annan trafik och därigenom minska trängseln för trafiken på land. I arbetet ingår att föreslå nya bryggor och fartyg samt klargöra ansvars- och kostnadsfördelning av utveckling av ny infrastruktur. Utredningen ska även ta fram en standardisering av båthållplatser. Den strategiska pendelbåts-utredningen planeras att vara klar sommaren 2018.

Utbyggnad och finansiering av operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning
Trafikkontoret har ett pågående arbete med utbyggnad av laddinfrastruktur på gatumark när det gäller laddfordon. Affärs-modellen, som antagits av trafiknämnden vid flera tillfällen, är att trafikkontoret tecknar avgiftsfria nyttjanderättsavtal med externa aktörer som vill sätta upp och driva snabbaddare respektive normalladdare. Trafikkontoret tecknade ett liknande avtal för elbussladdaren till buss 73 i Ropsten.

Detta är positivt ur flera aspekter. Bland annat finns en fungerande marknad för laddinfrastruktur, vilket gör det tveksamt för kommunen att själv tillhandahålla tjänsten, enligt kommunallagen. Dessutom har inte trafikkontoret koncession att sälja el. Genom den befintliga affärsmodellen för laddfordon är det de privata aktörerna som säljer el, medan trafikkontoret tecknar markavtal och via lokala trafikföreskrifter och skyltning ändrar vanliga parkeringsplatser till laddplatser för laddfordon. Denna modell har dock sina begränsningar när det gäller laddning för reguljär kollektivtrafik.

Eftersom landstinget ansvarar för reguljär kollektivtrafik anser trafikkontoret att de inte borde vara utlämnade åt en privat aktör eller en kommun, utan själva äga laddutrustningen, på samma sätt som de idag äger till exempel bussdepåer och tankanläggningar. Om entreprenören själva skulle äga laddstationerna skulle det bli problematiskt vid varje ny upphandling och byte av entreprenör. Landstinget har till skillnad från staden tillstånd att sälja el. Landstinget skulle därför i praktiken kunna sätta upp operatörs-neutrala laddare till sina pendelbåtar, i samarbete med markägaren, som får upplåta sin mark till detta.

Trafikkontoret anser med anledning av ovanstående att frågan om elektrifiering av båttrafiken bör drivas och finansieras av landstinget.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 mars 2018 följande.

Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen om att bygga ut den eldrivna pendelbåtstrafiken.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Med den kraftiga befolkningstillväxt som Stockholm haft och fortsatt står inför så ökar trycket allt mer på trafiknätet, varför det är angeläget att söka finna alternativa

färdvägar. Stockholm är en stad byggd på öar och vattnet är ständigt närvarande vilket i hög grad gäller även för Bromma. Genom åren har förvaltningen, i ett antal yttranden, påpekat vikten av en utbyggd pendelbåtstrafik. Genom att stärka vattenvägarnas roll som attraktiva och alternativa resvägar så kan vägnätet avlastas samtidigt som medborgarnas vardag underlättas. På sikt bör båtbusarna komma att ingå i den ordinarie kollektivtrafiken och ha samma biljettsystem som nuvarande SL-trafik. Önskvärt är även att en utbyggd sjötrafik i möjligaste grad görs miljövänlig och tystgående. Förvaltningen ställer sig positiv motionen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 mars 2018 följande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Jormtun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Ann-Marie Strömberg (V), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Hans Tjernström (C), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 februari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningens ansvarsområde omfattar inte trafikfrågor och förvaltningen har inte rådighet över de investeringar som förslagsställarna föreslår. I det fallet laddningsstationer skulle bli placerade på planlagd parkmark kan förvaltningen vid behov underlätta detta i det ordinarie remissförfarande i bland annat bygglovsprocessen. Där det är lämpligt medverkar stadsdelsförvaltningen redan idag i bland annat detaljplaneprocessen för att möjliggöra för framtida båttrafik.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 1 februari 2018 följande.

Stadsdelsnämnden besvarar remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

I länets gemensamt framtagna trafikförsörjningsprogram är ett av huvudmålen att en ökad andel resor ska ske med kollektivtrafik, vilket förvaltningen bedömer att en utbyggnad av pendelbåttrafiken kan bidra till.

Förvaltningen anser att en utbyggnad av eldriven pendelbåttrafik bidrar till att uppfylla mål i stadens miljöprogram som avser hållbar energianvändning och miljöanpassade transporter. I miljöprogrammet anges bland annat att vattenvägar ska utnyttjas som alternativ till vägtransporter och att staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar. I stadens framkomlighetsstrategi beskrivs frekventa, miljövänliga vattentransporter som ett viktigt komplement till dagens kollektivtrafik.

Förvaltningen anser att det är viktigt med samordning och en tydlig ansvarsfördelning mellan landstinget och Stockholms stad när det gäller pendelbåttrafiken på Stockholms inre vatten.

Stockholms läns landsting, Trafikförvaltningen

Stockholms läns landstings yttrande daterat den 12 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Kollektivtrafikens långsiktiga mål stipuleras genom ”Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län”. Miljöspecifika mål i trafikförsörjningsprogrammet som berör sjötrafiken är; andel förnybar energi, energieffektivisering, minskning i utsläpp av partiklar och kväveoxider. Detta innebär att kollektivtrafiken successivt går mot en ökad andel förnybar energi, och en ökad energieffektivisering samt minskar utsläppen av partiklar och kväveoxider. För sjötrafiken finns en plan för att gå mot en fossilfri drift som innebär att etappvis öka andelen förnybart drivmedel till 90 % år 2021.

Trafikförvaltningen genomför en strategisk pendelbåtsutredning vars syfte är att se över om, hur och var en utbyggnad av nya pendelbåtslinjer kan ske på ett hållbart och effektivt sätt, med hög resenärsnytta och god samhällsekonomisk lönsamhet samt pendelbåttrafik som avlastar landtrafiken utan motsvarande behov av investeringar och som förkortar restiderna i länet. Inom denna utredning samverkar trafikförvaltningen med Stockholm stad kring frågan om ansvarsfördelning för

hållplats pendelbåt och trafikförvaltningens målsättning är att en avsiktsförklaring gällande detta träffas mellan parterna under kvartal 1 2018.

Gällande operatörsneutral infrastruktur för elbåtsladdning i Stockholm så vill trafikförvaltningen lyfta fram att det finns olika möjligheter till att ladda el till fartyg och dessa kräver olika sorters lösningar på infrastrukturen. I nuläget finns två elfartyg sysselsatta med kollektivtrafik och infrastrukturen för att ladda dessa har olika utformningar.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Karin Ernlund (C) enligt följande.

Karin Ernlund (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anför följande:

Vi välkomnar att trafikkontoret delar uppfattningen om att bygga ut pendelbåttrafiken och göra det på ett miljömässigt hållbart sätt.

Men det behövs konkreta åtgärdsförslag för att komma vidare i arbete med att bygga ut Stockholms pendelbåttrafik och klargöra ansvarsfördelningen mellan stad och landsting. Det är naturligtvis positivt att Stockholms stad deltar i utredningsarbetet men ingen garant för att lösa de brister som tyvärr funnits och fortfarande finns i samverkan mellan staden och landstinget gällande båttrafiken. Motionens syfte är inte att ändra på finansieringsprinciperna mellan stad och landsting, utan att säkerställa att staden tar sitt ansvar och driver utvecklingen i rätt riktning.

Ersätтарыttrande gjordes av Mikael Valier (KD) enligt följande.

Mikael Valier (KD) instämmer i förslag från Karin Ernlund (C).

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Jormtun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Ann-Marie Strömberg (V) enligt följande.

Vi tycker att bättre kommunikationer på vattnet är viktigt för den växande staden och Hägersten-Liljeholmens invånare. Vi vill se fler båtlinjer på Mälaren som binder ihop stadsdelen med övriga Stockholm. Därför är vi positiva till förslag om att bygga ut den eldrivna pendelbåttrafiken.

Ersätтарыttrande gjordes av Hans Tjernström (C) enligt följande.

Stockholm är en stad med mycket vatten och att stärka kollektivtrafiken med båt är en stor möjlighet. Om pendelbåttrafiken dessutom kan drivas av el blir det en dubbelvinst och ett viktigt steg mot målsättningen att minska utsläppen. Med tanke på att stadsdelen har mycket vatten finns stor outnyttjad potential att anlägga eldriven pendelbåttrafik här. Låt Hägersten-Liljeholmen och Stockholm vara en föregångare här.